

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення практичних занять
із навчальної дисципліни

«ОБЛІК У БАНКАХ»

*(для студентів денної та заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
спеціальності 071 – Облік і оподаткування)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2020

Методичні рекомендації для проведення практичних занять із навчальної дисципліни «Облік у банках» (для студентів денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 071 – Облік і оподаткування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. О. А. Андренко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 59 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. О. А. Андренко

Рецензент

Т. В. Момот, доктор економічних наук, професор Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, протокол № 1 від 28.09.2019.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	6
3 ПРАКТИКУМ.....	10
Тема 1 Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках..	10
Тема 2 Облік капіталу	14
Тема 3 Облік доходів і витрат	16
Тема 4 Облік касових операцій	17
Тема 5 Облік розрахункових операцій банку	19
Тема 6 Облік операцій з кредитування	22
Тема 7 Облік депозитних операцій	25
Тема 8 Облік операцій з цінними паперами	28
Тема 9 Облік операцій в іноземній валюті	31
Тема 10 Облік операцій з основними засобами.....	33
Тема 11 Облік операцій з нематеріальними активами	36
Тема 12 Облік операцій з лізингу.....	37
4 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	39
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	51

ВСТУП

У сучасних умовах банківська система є однією із найважливіших складових фінансового ринку, а її стабільність та розвиненість – необхідною умовою розвитку національної економіки. Банки, залучаючи грошові кошти, здатні у формі кредитів та інвестицій спрямовувати їх в економіку, вони виступають посередниками під час розрахункових операцій, виконують роль агентів валютного контролю тощо. Зважаючи на винятковість функцій банківських установ, результати їх діяльності мають вплив на значене коло суб'єктів економіки – починаючи від інвесторів та клієнтів банку і закінчуючи Національним банком України та урядовими структурами. Відповідно важлива роль забезпечення всіх зацікавлених користувачів у якісній і достовірній інформації про діяльність банку є основним призначенням системи бухгалтерського обліку.

Специфіка банківської діяльності вимагає створення притаманної саме їй системи обліку зі своїм планом рахунків, правилами обліку банківських операцій і послуг, методичним забезпеченням.

Банки, виконуючи функції з об'єднання тимчасово вільних фінансових коштів, регулювання грошового обігу, посередництва в платежах, зайняли важливе місце в грошово-кредитній системі країни та світу, що визначило вміст нормативно-правової бази ведення обліку.

Дисципліна «Облік у банках» за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Пропоновані методичні рекомендації до виконання практичних завдань розроблені відповідно до програми курсу «Облік у банках» для студентів спеціальності 071 – Облік і оподаткування освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр і призначені для самостійної та індивідуальної роботи студентів над опануванням дисципліни.

Програма дисципліни ухвалена кафедрою фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту та Вченою радою факультету економіки та підприємництва.

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Облік у банках» є формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в банках

Завдання вивчення дисципліни «Облік у банках» є вивчення теоретичних засад обліку в банках; ознайомлення із завданнями обліку за різними його напрямками; засвоєння техніки документального оформлення операцій у первинних облікових документах та методики реєстрації облікової інформації у системі рахунків; ознайомлення з методикою формування звітних показників за даними бухгалтерського обліку в банках.

Після вивчення дисципліни студенти повинені знати:

- принципи побудови плану рахунків бухгалтерського обліку в банках;
- підходи до організації бухгалтерського обліку в банківських установах України;
- процедури здійснення основних банківських операцій;
- проблемні питання, пов'язані з функціонуванням системи бухгалтерського обліку в банках;
- положення інструктивно-нормативних документів з облікових питань;
- механізми застосування в обліковій практиці концептуальних принципів МСБО, в основі яких – нарахування доходів та витрат, оцінки та переоцінки активів.

Студенти також повинені вміти:

- складати первинні бухгалтерські документи та заповнювати на їх основі реєстри обліку;
- здійснювати необхідні розрахунки для реєстрації облікової інформації;
- складати типові бухгалтерські проведення;
- формувати звітність банківських установ за даними синтетичного і аналітичного обліку.

Пропоновані методичні рекомендації щодо самостійної роботи розроблені відповідно до програми курсу «Облік у банках» для студентів спеціальності 071 – Облік і оподаткування освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр і призначені для самостійної та індивідуальної роботи студентів над опануванням дисципліни.

2 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Перед виконанням практичних занять студенти повинні вивчити теоретичний матеріал за програмою навчального курсу, використовуючи рекомендовану літературу.

Детальний зміст кожного практичного заняття, перелік завдань, питань для самоперевірки до кожної теми наведено нижче (табл. 2.1–2.2).

Таблиця 2.1 – Перелік практичних занять з дисципліни «Облік у банках» (для студентів денної форми навчання)

№ практ. заняття	Перелік тем практичних занять, їх анотації	Практ. завдання
1	2	3
1	<p>Тема 1 Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках</p> <p>Сутність, принципи та види бухгалтерського обліку в банках, бухгалтерські рахунки. План рахунків й принципи його побудови. Баланс банку та інші форми синтетичного обліку. Параметри та форми аналітичного обліку. Банківська документація. Зміст обліково-операційної роботи і побудова бухгалтерського апарату банку. Облікова політика банку.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 12, 27, 34, 35, 44, 47.</i></p>	1 – 5
2	<p>Тема 2 Облік капіталу</p> <p>Процедура державної реєстрації банку. Система синтетичних рахунків для обліку капіталу банку. Облік операцій з формування статутного капіталу. Облік операцій, пов'язаних зі змінами величини регулятивного капіталу.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 26, 34, 42, 47.</i></p>	6 – 8
	<p>Тема 3 Облік доходів і витрат</p> <p>Класифікація доходів і витрат банку. Облік доходів та витрат банку. Загальні правила обліку доходів та витрат. Порядок закриття рахунків доходів і витрат. Визначення фінансового результату діяльності банку.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 12, 20, 32, 40, 47.</i></p>	9 – 10
3	<p>Тема 4 Облік касових операцій</p> <p>Особливості організації облікової роботи в касі банківської установи. Облік касових операцій з клієнтами банківської установи. Облік прибуткових операцій банку. Облік видаткових операцій банку. Організація та облік операцій з перевезення валютних цінностей та інкасації коштів у банківських установах в Україні.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 5, 8, 10, 20, 33, 38, 47.</i></p>	11 – 13
	<p>Тема 5 Облік розрахункових операцій банку</p> <p>Організація та облік кореспондентських відносин міжбанківськими установами. Порядок відкриття, використання та закриття поточних рахунків клієнтів. Облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами-дорученнями. Облік операцій платіжними вимогами. Облік операцій при розрахунках розрахунковими чеками. Облік операцій при розрахунках акредитивами.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 9, 11, 12, 20, 28, 29, 33, 38, 47.</i></p>	14 – 15

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
4	<p>Тема 6 Облік операцій з кредитування</p> <p>Суть кредитних операцій банківської установи. Характеристика рахунків для відображення кредитних операцій банку. Бухгалтерський облік кредитних операцій. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку. Облік отриманих кредитів від банків. Бухгалтерський облік забезпечення кредитних операцій. Облік кредитних ліній. Облік кредитів овердрафт. Облік операцій РЕПО. Облік кредитів овернайт. Облік іпотечних кредитів. Відображення в обліку формування спеціальних резервів на покриття можливих втрат за наданими кредитами. Облік факторингових операцій.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 19, 20, 24, 32, 47.</i></p>	16 – 17
5	<p>Тема 7 Облік депозитних операцій</p> <p>Депозитні операції банків та характеристика рахунків для відображення цих операцій в обліку. Облік вкладів (депозитів) на вимогу клієнтів банку. Облік строкових депозитів фізичних та юридичних осіб. Облік коштів, залучених ощадними сертифікатами. Облік депозитних операцій у міжбанківській сфері. Облік зобов'язань банку перед Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 30, 32, 47.</i></p>	18 – 20
6	<p>Тема 8 Облік операцій з цінними паперами</p> <p>Організація облікового процесу операцій з цінними паперами. Характеристика рахунків для обліку операцій з цінними паперами. Загальні підходи до оцінки і класифікації цінних паперів, що обліковуються в банківському портфелі. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж. Облік цінних паперів у портфелі банку до погашення. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії. Облік комісійних операцій банку з цінними паперами.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 34, 37, 42, 47.</i></p>	21
	<p>Тема 9 Облік операцій в іноземній валюті</p> <p>Організація обліку валютних операцій банків. Конвертованість валют. Характеристика рахунків для відображення в обліку валютних операцій. Готівкові валютно-обмінні операції з іноземною валютою та іноземними чеками. Безготівкові обмінні операції з іноземною валютою. Облік операцій з банківськими металами.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 4, 12, 17, 20, 31, 36, 47.</i></p>	22 – 24
7	<p>Тема 10 Облік операцій з основними засобами</p> <p>Особливості використання основних засобів банку. Рахунки для ведення бухгалтерського обліку основних засобів. Бухгалтерський облік придбання та поліпшення основних засобів. Бухгалтерський облік необоротних активів, утримуваних для продажу. Бухгалтерський облік переоцінки основних засобів. Бухгалтерський облік вибуття основних засобів. Амортизація основних засобів і нематеріальних активів.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 16, 20, 21, 25, 47.</i></p>	25 – 27

Закінчення таблиці 2.1

1	2	3
7	<p>Тема 11 Облік операцій з нематеріальними активами</p> <p>Особливості використання нематеріальних активів банку. Рахунки для ведення бухгалтерського обліку нематеріальних активів. Бухгалтерський облік придбання та вдосконалення нематеріальний активів. Бухгалтерський облік переоцінки нематеріальних активів. Бухгалтерський облік вибуття нематеріальних активів.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 7,18, 20, 21,25, 47.</i></p>	28
	<p>Тема 12 Облік операцій з лізингу</p> <p>Організація лізингової діяльності банку. Особливості відображення в бухгалтерському обліку у лізингових операції банку. Облік операцій фінансового лізингу. Облік операцій оперативного лізингу. Облік операцій зворотного лізингу.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 20, 41, 43, 47.</i></p>	29

Таблиця 2.2 – Перелік практичних занять з дисципліни «Облік у банках»
(для студентів заочної форми навчання)

Номер ПЗ	Перелік тем практичних занять, їх анотації	Практичні завдання
1	<p>Тема 1 Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках</p> <p>Сутність, принципи та види бухгалтерського обліку в банках, бухгалтерські рахунки. План рахунків й принципи його побудови. Баланс банку та інші форми синтетичного обліку. Параметри та форми аналітичного обліку. Банківська документація. Зміст обліково-операційної роботи і побудова бухгалтерського апарату банку. Облікова політика банку.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 12, 27, 34, 35, 44, 47.</i></p>	1, 3
	<p>Тема 2 Облік капіталу</p> <p>Система синтетичних рахунків для обліку капіталу банку. Облік операцій з формування статутного капіталу. Облік операцій, пов'язаних зі змінами величини регулятивного капіталу.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 26, 34, 42, 47.</i></p>	6, 8
	<p>Тема 3 Облік доходів і витрат</p> <p>Класифікація доходів і витрат банку. Облік доходів та витрат банку. Загальні правила обліку доходів та витрат. Порядок закриття рахунків доходів і витрат. Визначення фінансового результату діяльності банку. Організація та облік операцій з перевезення валютних цінностей та інкасації коштів у банківських установах в Україні.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 12, 20, 32, 40, 47.</i></p>	9
	<p>Тема 4 Облік касових операцій</p> <p>Особливості організації облікової роботи в касі банківської установи. Облік касових операцій з клієнтами банківської установи. Облік прибуткових операцій банку. Облік видаткових операцій банку. Організації та облік операцій з перевезення валютних цінностей та інкасації коштів у банківських установах в Україні.</p> <p><i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 5, 8, 10, 20, 33, 38, 47.</i></p>	12

Продовження таблиці 2.1

1	2	3
2	<p>Тема 5 Облік розрахункових операцій банку Організація та облік кореспондентських відносин міжбанківськими установами. Порядок відкриття, використання та закриття поточних рахунків клієнтів. Облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами-дорученнями. Облік операцій платіжними вимогами. Облік операцій при розрахунках розрахунковими чеками. Облік операцій при розрахунках акредитивами. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 9, 11, 12, 20, 28, 29, 33, 38, 47.</i></p>	14
	<p>Тема 6 Облік операцій з кредитування Суть кредитних операцій банківської установи. Характеристика рахунків для відображення кредитних операцій банку. Бухгалтерський облік кредитних операцій. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку. Облік отриманих кредитів від банків. Бухгалтерський облік забезпечення кредитних операцій. Облік кредитних ліній. Облік кредитів овердрафт. Облік операцій РЕПО. Облік кредитів овернайт. Облік іпотечних кредитів. Відображення в обліку формування спеціальних резервів на покриття можливих втрат за наданими кредитами. Облік факторингових операцій. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 19, 20, 24, 32, 47.</i></p>	16
	<p>Тема 7 Облік депозитних операцій Депозитні операції банків та характеристика рахунків для відображення цих операцій в обліку. Облік вкладів (депозитів) на вимогу клієнтів банку. Облік строкових депозитів фізичних та юридичних осіб. Облік коштів, залучених ощадними сертифікатами. Облік депозитних операцій у міжбанківській сфері. Облік зобов'язань банку перед Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 30, 32, 47.</i></p>	17
	<p>Тема 8 Облік операцій з цінними паперами Організація облікового процесу операцій з цінними паперами. Характеристика рахунків для обліку операцій з цінними паперами. Загальні підходи до оцінки і класифікації цінних паперів, що обліковуються в банківському портфелі. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж. Облік цінних паперів у портфелі банку до погашення. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії. Облік комісійних операцій банку з цінними паперами. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 34, 37, 42, 47.</i></p>	21
3	<p>Тема 9 Облік операцій в іноземній валюті Організація обліку валютних операцій банків. Конвертованість валют. Характеристика рахунків для відображення в обліку валютних операцій. Готівкові валютно-обмінні операції з іноземною валютою та іноземними чеками. Безготівкові обмінні операції з іноземною валютою. Облік операцій з банківськими металами. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 4, 12, 17, 20, 31, 36, 47.</i></p>	22

Закінчення таблиці 2.1

1	2	3
3	<p>Тема 10 Облік операцій з основними засобами Особливості використання основних засобів банку. Рахунки для ведення бухгалтерського обліку основних засобів. Бухгалтерський облік придбання та поліпшення основних засобів. Бухгалтерський облік необоротних активів, утримуваних для продажу. Бухгалтерський облік переоцінки основних засобів. Бухгалтерський облік вибуття основних засобів. Амортизація основних засобів і нематеріальних активів. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 16, 20, 21, 25, 47.</i></p>	25
	<p>Тема 11 Облік операцій з нематеріальними активами Особливості використання нематеріальних активів банку. Рахунки для ведення бухгалтерського обліку нематеріальних активів. Бухгалтерський облік придбання та вдосконалення нематеріальних активів. Бухгалтерський облік переоцінки нематеріальних активів. Бухгалтерський облік вибуття нематеріальних активів. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 18, 20, 21, 25, 47.</i></p>	28
	<p>Тема 12. Облік операцій з лізингу Організація лізингової діяльності банку. Особливості відображення в бухгалтерському обліку у лізингових операції банку. Облік операцій фінансового лізингу. Облік операцій оперативного лізингу. Облік операцій зворотного лізингу. <i>Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 20, 41, 43, 47.</i></p>	29

3 ПРАКТИКУМ

Практичне заняття № 1

Тема 1 Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках

1.1 Сутність, принципи та види бухгалтерського обліку в банках, бухгалтерські рахунки.

1.2 План рахунків й принципи його побудови.

1.3 Баланс банку та інші форми синтетичного обліку.

Основні теоретичні положення теми

Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках мають багато спільного із обліком господарюючих суб'єктів. Так, бухгалтерському обліку в банках притаманні ті ж фундаментальні основи, які використовуються

в бухгалтерському обліку всіх галузей національного економічного комплексу України. Це, зокрема, документування, інвентаризація, оцінка, подвійний запис на рахунках бухгалтерського обліку. В стандартах, інструкціях, положеннях, що регламентують бухгалтерський облік у банках, покладено також загальні принципи бухгалтерського обліку: автономність, безперервність, єдиний грошовий вимірник, нарахування та відповідність доходів і витрат, обачність, періодичність, повне висвітлення, послідовність, превалювання сутності над формою тощо.

Особливістю господарської діяльності банку, його відмінністю від інших господарюючих суб'єктів, є те, що він має справу з фінансовими ресурсами, залучає вільні фінансові ресурси і розміщує їх в актині операції з метою отримання прибутку.

Банки організовують бухгалтерський облік відповідно до внутрішньої облікової політики, розробленої на підставі правил, встановлених Національним банком України відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та положень (стандартів) України.

У бухгалтерському обліку кожному об'єкту відповідає рахунок.

Вся сукупність бухгалтерських рахунків може бути поділена на дві групи: *балансові; позабалансові.*

Балансові рахунки бувають *постійними і тимчасовими.*

Постійні балансові рахунки, які мають залишок на кінець звітного періоду.

Тимчасові балансові рахунки закриваються наприкінці звітного періоду після визначення фінансового результату банку.

Позабалансові рахунки відображаються в обліку за системою подвійного запису за допомогою спеціальних контррахунків.

Узагальнення первинної інформації проводиться спочатку на рахунках аналітичного обліку, а потім на синтетичних балансових рахунках.

План рахунків бухгалтерського обліку банків України охоплює 9 класів.

Класи нумеруються однією цифрою (знаком) від 1 до 9. Кожний клас містить рахунки II, III і IV порядків.

У Плані рахунків застосовується десятинна система кодування рахунків. При цьому перша цифра означає клас Плану рахунків, друга – розділ у класі, третя групу у розділі, четверта – номер рахунка в групі.

Особливістю бухгалтерського обліку в банках є і те, що тут запроваджено контррахунки: контраktivні (КА) і контрпасивні (КП). В Плані рахунків проти таких конкретних рахунків проставлені відповідні скорочення КА і КП. Так, наприклад, для обліку резервів призначені контраktivні рахунки резервів. Вони використовуються для регулювання показників активних рахунків. Відображення операцій на них здійснюється за методами відображення операцій за пасивними рахунками.

Контрпасивні рахунки використовуються для регулювання показників пасивних рахунків, а відображення операцій за цими рахунками здійснюється за методами відображення операцій за активними рахунками.

Узагальнено діяльність банку та результати такої діяльності можна простежити за допомогою Звіту про фінансовий стан (балансу) банку. Облікова формула балансу полягає у тому, що сума зобов'язань і капіталу банку дорівнює сумі активів банку.

Усі операції банку можна поділити на чотири типи за їх впливом на фундаментальну облікову модель. Перший тип операцій – це такі, що одночасно збільшують активи та пасиви банку, наприклад видача кредиту в безготівковій формі. Другий тип операцій одночасно зменшує активи та пасиви банку, наприклад виплата готівкою депозитів. Третій і четвертий типи операцій не впливають на підсумок балансу, оскільки ведуть до одночасних протилежних впливів в активах або в пасивах, як, наприклад, прийняття готівкових платежів в оплату кредитів або капіталізація відсотків за депозитом. Обов'язковою умовою реєстрації будь-якої операції є зберігання рівності між активами та пасивами банку.

Актуалізація опорних знань¹

1.1 Які види обліку, що ведуться банками України є обов'язковими?

1.2 Хто є користувачами інформації, яку надає система фінансового обліку банку?

1.3 На основі якого виду обліку банки складають внутрішню звітність, що використовується для забезпечення внутрішніх потреб банку в інформації?

1.4 Який державний орган в Україні встановлює порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в банках?

1.5 В яких нормативно-правових актах викладено концепції фінансового обліку та звітності в Україні?

1.6 Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» на яких принципах ґрунтується ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності?

1.7 Що являє собою операційна діяльність банку?

1.8 Що є підставою для відображення банківської операції в бухгалтерському обліку?

1.9 На які види класифікуються банківські документи?

1.10 Дайте визначення елементів бухгалтерського рівняння.

1.11 З яких елементів складається Т-подібна модель рахунку?

1.12 Як визначається сальдо за активними і пасивними рахунками?

1.13 Які чотири типи операцій виділяють за їх впливом на бухгалтерське рівняння?

1.14 На які види поділяються бухгалтерські балансові та позабалансові рахунки?

1.15 Скільки класів має План рахунків бухгалтерського обліку банків України і як вони називаються?

1.16 Дайте визначення регістрів аналітичного і синтетичного обліку та назвіть їх основні форми.

1.17 На які групи поділяються параметри аналітичного обліку?

1.18 За якою схемою формуються номери рахунків аналітичного обліку?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 12, 27, 34, 35, 44, 47.

¹ Актуалізація – видобування з різних видів пам'яті раніше засвоєних знань, умінь або навичок з метою їх подальшого використання при засвоєнні нового матеріалу.

Практичне заняття № 2

Тема 2 Облік капіталу

План

- 2.1 Система синтетичних рахунків для обліку капіталу банку.
- 2.2 Облік операцій з формування статутного капіталу.
- 2.3 Облік операцій, пов'язаних зі змінами величини регулятивного капіталу.

Основні теоретичні положення теми

Облік капіталу ґрунтується на концепції джерел капіталу. Кожне джерело капіталу відображується в обліку окремо. За таким підходом у 5-му класі Плану рахунків вирізняють три розділи рахунків:

- розділ 50 – Статутний капітал та інші фонди банку;
- розділ 51 – Результати переоцінки;
- розділ 52 – Приписний капітал філії іноземного банку.

Типова кореспонденція рахунків з обліку капіталу банку:

1. Відображено внески акціонерів у незареєстрованому статутному капіталі (внесено на накопичувальний рахунок):

Д-т 1200 Кореспондентський рахунок банку в НБУ

К-т 5004 Незареєстрований статутний капітал.

2. Відображено реєстрацію статутного капіталу:

Д-т 5004 Незареєстрований статутний капітал

К-т 5000 Статутний капітал банку.

3. Анулювання акцій, викуплених в акціонерів:

Д-т 5000 Статутний капітал банку

К-т 5002 Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів.

4. Викуп власних акцій в акціонерів банку:

4.1. За ціною, вищою за номінальну вартість:

Д-т 5002 Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів

К-т 1200 Кореспондентський рахунок банку в НБУ, 1001 Банкноти та монети в касі банку (на номінальну вартість);

Д-т 5010 Емісійні різниці;

К-т 1200 Кореспондентський рахунок банку в НБУ; 1001 Банкноти та монети в касі банку (на суму, що перевищує номінальну вартість акцій).

4.2. За ціною, нижчою за їх номінальну вартість:

Д-т 5002 Власні акції (частки, паї), що викуплені в акціонерів;

К-т 1200 Кореспондентський рахунок банку в НБУ, 1001 Банкноти та монети в касі банку (на номінальну вартість);

Д-т 1200 Кореспондентський рахунок банку в НБУ, 1001 Банкноти та монети в касі банку;

К-т 5010 Емісійні різниці (на суму різниці між номінальною вартістю і ціною викупу).

5. Прийняття рішення про виплату дивідендів:

Д-т 5040 Прибуток звітного року.

К-т 3631 Кредиторська заборгованість перед акціонерами (учасниками) банку за дивідендами.

6. Виплата дивідендів:

Д-т 3631 Кредиторська заборгованість перед акціонерами (учасниками) банку за дивідендами.

К-т 1200 Кореспондентський рахунок банку в НБУ; 2600 Кошти на вимогу суб'єктів господарювання; 1001 Банкноти та монети в касі банку.

7. Формування резервного фонду: Д-т 5030 Нерозподілені прибутки минулих років К-т 5021 Резервні фонди.

Актуалізація опорних знань

2.1 В чому суть поняття «капітал банку»?

2.2 Назвіть та охарактеризуйте джерела капіталу.

2.3 Охарактеризуйте рахунки 5-го класу Плану рахунків бухгалтерського обліку банків.

2.4 У чому полягають особливості обліку зареєстрованого статутного капіталу банку?

2.5 Як відображається в обліку формування статутного капіталу шляхом емісії акцій?

2.6 Як відображається в обліку формування банківського капіталу за рахунок інших джерел?

2.7 Суть операцій із зміни статутного капіталу.

Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 26, 34, 42, 47.

Тема 3 Облік доходів і витрат

План

3.1 Класифікація доходів і витрат банку.

3.2 Облік доходів та витрат банку.

3.3 Загальні правила обліку доходів та витрат.

3.4 Порядок закриття рахунків доходів і витрат.

3.5 Визначення фінансового результату діяльності банку.

Основні теоретичні положення теми

Доходи банку – це збільшення економічних вигід у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, що приводить до збільшення власного капіталу (за винятком збільшення капіталу за рахунок внесків акціонерів).

Витрати банку – це зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу власниками).

Визнані банком доходи та витрати відображуються в бухгалтерському обліку і з застосуванням принципу нарахування та відповідності згідно з прийнятою банком обліковою політикою.

Доходи та витрати банку відображуються в бухгалтерському обліку за

рахунками класів 6 та 7 Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.

Залишки за рахунками доходів та витрат відображуються наростаючим підсумком із початку року та в кінці звітного фінансового року закриваються:

– за умови перевищення доходів над витратами – на рахунок 5040 Прибуток звітного року;

– за умови перевищення витрат над доходами – на рахунок 5041 Збиток звітного року.

Отримані доходи та здійснені витрати, що належать до майбутніх періодів, обліковуються, відповідно, за рахунками 3600 Доходи майбутніх періодів та 3500 Витрати майбутніх періодів.

Актуалізація опорних знань

3.1 Які особливості визначення та класифікації доходів і витрат банку?

3.2 Які вимоги МСБО та національних П(с)БО до відображення доходів і витрат в бухгалтерському обліку?

3.3 Які складові елементи обліку витрат банку?

3.4 Визначити структуру і охарактеризуйте 6-ий і 7-ий клас Плану рахунків бухгалтерського обліку.

3.5 Які підходи розглядають щодо організації обліку витрат у банках?

3.6 В чому полягає суть обліку доходів банку?

3.7 В чому полягає суть обліку витрат банку?

3.8 Визначити суть обліку доходів і витрат майбутніх періодів банку.

3.9 Які особливості обліку фінансового результату діяльності банку?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 12, 20, 32, 40, 47.

Практичне заняття № 3

Тема 4 Облік касових операцій

План

4.1 Організація облікової роботи в касі банківської установи.

4.2 Облік касових операцій з клієнтами банківської установи.

4.3 Облік операцій з перевезення валютних цінностей та інкасації коштів у банківських установах в Україні.

4.4 Ревізія цінностей операційної каси банку.

Основні теоретичні положення теми

Касові операції банків здійснюються відповідно до чинної Інструкції [13], виданої та затвердженої НБУ. Касові операції для банків є надзвичайно масовими, відповідальними через можливість допущення помилок при видачі, прийманні і обліку готівкових коштів, та такими, що вимагають значних витрат на охорону коштів при зберіганні і транспортуванні.

Враховуючи особливості касових операцій в банках, відповідальність за збереження грошей і цінностей несуть керівник банку, головний бухгалтер та завідувач каси (головний касир). Банки здійснюють серйозний внутрішній контроль за правильною організацією ведення касових операцій. З кожним працівником каси укладають договір про повну матеріальну відповідальність.

Ці ж працівники повинні скласти залік із знання інструкцій із ведення касових операцій. Банки можуть здійснювати касові операції лише при наявності в них ліцензії НБУ.

В обліку касових операцій банку особливу увагу приділяють документуванню операцій. На кожну операцію передбачений відповідний комплекс документів. Так, до касових документів у банках належать заявка на переказ готівки, заявка на видачу готівки, прибутковий касовий ордер, видатковий касовий ордер, грошовий чек. Рух цінностей, що враховуються на забалансових рахунках, використовують видатковий позабалансовий ордер, прибутковий позабалансовий ордер. Ніяких виправлень в касових документах не допускається.

Кожен касовий документ має обов'язкові реквізити, заповнення яких строго контролюється. До таких обов'язкових реквізитів відносять: дату здійснення операцій, суму касових операцій, зазначення платника та одержувача, номера рахунків, назва банків, дані паспорта одержувача чи документ, що його замінює, підписи платника або одержувача, працівників банку, відповідальних за здійснювану операцію.

В обліку касових операцій в банку готівкові кошти використовують не тільки в операціях з клієнтами, але й для внутрішньобанківських операцій –

видача зарплати, премій, коштів за рахунок фондів соціального страхування тощо, а також надходження до каси готівкових коштів від працівників за надані їм послуги банком.

Особливістю обліку касових операцій у банках є те, що в Плані рахунків бухгалтерського обліку банків України немає конкретного рахунку «Каса».

Готівкові операції банки облікують на рахунках класу 1 Казначейські та міжбанківські операції, розділу 10 Готівкові кошти, групи 100 Банкноти та монети на рахунках від № 1001 до № 1007. До цього розділу належить також група 101 Дорожні чеки, на якому враховують відповідні цінні папери. Проте цінні папери враховують і на інших розділах.

Актуалізація опорних знань

4.1 Якими законодавчими та нормативно-правовими документами регламентується порядок ведення касових операцій?

4.2 Які складові елементи налічує обліковий процес касових операцій?

4.3 Які правила організації облікового процесу касових операцій?

4.4 Який порядок організації касової роботи в банках?

4.5 Які вимоги ставляться до організації касового відділу і грошового сховища?

4.6 Який порядок видачі готівки з каси банку?

4.7 Який порядок здавання готівки в касу банку?

4.8 Як здійснюється організація внутрішнього контролю за касовими операціями?

4.9 Як проводиться ревізія каси?

4.10 Що таке вечірня каса і облік операцій в ній?

4.11 Як проводиться інкасування готівки?

4.12 Якими проведеннями відображаються касові операції в банку?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 5, 8, 10, 20, 33, 38, 47.

Тема 5 Облік розрахункових операцій банку

План

5.1 Організація та облік кореспондентських відносин міжбанківськими установами.

5.2 Порядок відкриття, використання та закриття поточних рахунків клієнтів.

5.3 Організація та облік розрахункових операцій клієнтів банку.

Основні теоретичні положення теми

Основними операціями з обліку є розрахунки банку із своїми клієнтами, розрахунки клієнтів між собою через банк та кореспондентських відносин між банками. Тема охоплює питання відкриття банками рахунків клієнтів та використання коштів за цими рахунками, облік кореспондентських відносин між банківськими установами, облік безготівкових розрахунків у банку та облік операцій із застосуванням платіжних карток тощо.

Рахунок-лоро – рахунок, що відкритий в банку для іншого банку-кореспондента (1600 Кореспондентські рахунки інших банків).

Рахунок-ностро – рахунок, який відкритий у банку-кореспонденті (1500 Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках).

Основним видом рахунків для клієнтів є **поточний рахунок**. Такий рахунок призначений для зберігання грошових коштів господарюючого суб'єкта і здійснення розрахунків за тими видами діяльності, які передбачені статутом цього суб'єкта. Порядок відкриття банками рахунків клієнтів і використання коштів на цих рахунках, а також закриття рахунків регулюється «Інструкцією про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» [20]. Конкретні умови відкриття та функціонування рахунку визначається в договорі між банком та клієнтом. У цьому ж документі визначаються види розрахункових операцій клієнта та порядок розрахунків за розрахунково-касове обслуговування.

Суб'єкт господарювання чи інший клієнт банку має право відкривати поточні рахунки у національній та іноземній валюті в необмеженій кількості банків в залежності від його потреб.

Поточним рахункам господарюючих суб'єктів, юридичних і фізичних осіб банки присвоюють відповідні номери, де зашифровують код введення оператором в автоматизовану мережу банку визначеного рахунку, резидентність клієнта, порядковий номер клієнта в книзі реєстрації відкритих рахунків, код валюти, характеристика аналітичного рахунку.

Таким чином працівники банку за номером рахунку можуть визначати основні характеристики клієнта.

Застосовують банки шифрування видів операцій. Такі шифри проставляються в особових рахунках клієнтів та в виписках банків про їх операції, що надаються клієнтам. За цими шифрами клієнти, розробляючи банківські виписки, розшифровуючи записи та операції, орієнтуються в характері здійснених записів.

Облік коштів клієнтів банку ведеться у розділах 25 Кошти бюджету та позабюджетних фондів України та 26 Кошти клієнтів банку. Рахунки цих розділів найчастіше кореспондують із рахунками розділу 12 Кошти у Національному банку України.

Безготівкові розрахунки – це розрахунки, що здійснюються перерахуванням певної суми коштів із рахунку платника на рахунок отримувача без участі готівки.

Платіжне доручення – розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача.

Платіжна вимога-доручення – розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача, який складається.

Розрахунковий чек – це розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів.

Акредитив – договір, що містить зобов'язання банку-емітента, за яким цей банк за дорученням клієнта (заявника акредитива) або від свого імені проти документів, які відповідають умовам акредитива, зобов'язаний виконати платіж на користь бенефіціара або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж.

Актуалізація опорних знань

- 5.1 Що таке кореспондентські відносини, кореспондентський рахунок в банку та як він відкривається? Що таке рахунок-ностро та рахунок-лоро?
- 5.2 Порядок відкриття поточних рахунків суб'єктам господарювання?
- 5.3 Які принципи організації безготівкових розрахунків Ви знаєте?
- 5.4 Які форми безготівкових розрахунків використовуються в Україні?
- 5.5 Що таке платіжне доручення? Як воно оформляється й використовується?
- 5.6 Порядок проведення розрахунків з допомогою платіжних доручень.
- 5.7 У яких випадках використовують платіжні вимоги, і як їх обліковують в банку?
- 5.8 Як обліковують в банку операції з розрахунковими чеками?
- 5.9 Що таке акредитив і які акредитиви Ви знаєте?
- 5.10 Як оформляється і обліковується покритий акредитив?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 9, 11, 12, 20, 28, 29, 33, 38, 47.

Практичне заняття № 4

Тема 6 Облік операцій з кредитування

План

- 6.1 Суть кредитних операцій банківської установи.
- 6.2 Характеристика рахунків для відображення кредитних операцій банку.
- 6.3 Бухгалтерський облік кредитних операцій.
- 6.4 Особливості бухгалтерського обліку окремих кредитних операцій.

Основні теоретичні положення теми

Під кредитуванням розуміють операцію, коли банк за винагороду надає кошти в розпорядження контрагента на умовах строковості та повернення.

Проте, якщо для господарюючого суб'єкта отримання кредитів є епізодом в його діяльності, то для банків кредитування є головним напрямком діяльності.

Кредити можуть бути короткостроковими, якщо термін їх погашення визначається меншим року, та довгостроковими, якщо термін їх погашення встановлюється більше одного року.

Основними рахунками, на яких здійснюється облік кредитних операцій банку, є:

- 1) кредити, що надані іншим банкам: 1520, 1521, 1522, 1524;
- 2) кредити, що надані суб'єктам господарювання: 2010, 2020, 2030, 2063, 2071, 2083;
- 3) кредити, що надані органам державної влади: 2103, 2123;
- 4) кредити, що надані органам місцевого самоврядування: 2113, 2133;
- 5) кредити, що надані фізичним особам: 2203, 2211, 2220, 2233.

Усі рахунки обліку кредитних активів банку є активними. За дебетом цих рахунків відображуються суми наданих кредитів, а за кредитом – суми погашення заборгованості та суми заборгованості, що перераховані на рахунок простроченої заборгованості. Прострочена заборгованість за наданими кредитами та за нарахованими доходами обліковується на окремих активних рахунках.

Облік кредитних операцій можна розглянути відповідно до такої послідовності:

- відображення в бухгалтерському обліку кредитних операцій на дату укладення кредитного договору (дати операції);
- бухгалтерський облік наданих кредитів;
- погашення заборгованості за наданими кредитами.

Кредитна лінія – це норма короткострокового кредиту, що надаються окремими частинами (траншами), у межах встановленого ліміту (максимальної заборгованості), на потреби, передбачені кредитною угодою.

Треба звернути увагу на особливості обліку процентів за користування кредитами. Для банків проценти є основним джерелом доходів. їх розмір, порядок нарахування та терміни сплати визначаються договором між банком і

контрагентом, який враховує положення нормативно-правових актів держави і в тому числі НБУ. Нараховує проценти за кредити кредитна служба банку та надає відповідний документ бухгалтерії банку.

Для організації обліку наданих кредитів застосовуються як балансові так і позабалансові рахунки – рахунки дев'ятого класу. У цьому класі для обліку кредитних операцій виділений розділ 91 Зобов'язання з кредитування, що надані та отримані із групами рахунків: 910 Зобов'язання з кредитування, що надані банкам (активні рахунки), 911 Зобов'язання з кредитування, що отримані від банків (пасивні рахунки) та 912 Зобов'язання з кредитування, що надані клієнтам (активні рахунки). Ці рахунки кореспондують із рахунками розділу 99 Контррахунки та поза балансова позиція банку групи 990 Контррахунки для рахунків розділів 90–95.

Особливістю обліку на позабалансових рахунках кредитних операцій є те, що він використовується для обліку зобов'язань та вимог за укладеними, але ще не виконаними договорами.

Облік кредитних операцій супроводжується позабалансовими обліковими операціями гарантій. До гарантійних операцій належать поручництва. Гарантії, що групуються за ознакою надані та отримані, враховуються на рахунках розділу 90 Зобов'язання і вимоги за всіма видами гарантій за розділами: 900 Надані гарантії, поручительства, акредитиви та акцепти, 903 Отримані гарантії.

Актуалізація опорних знань

6.1 Визначити суть поняття кредит, кредитні операції.

6.2 Які принципи банківського кредитування?

6.3 Як класифікують кредитні операції?

6.4 Які етапи включає процес кредитування?

6.5 Які стадії включає обліковий процес кредитних операцій?

6.6 Які види забезпечення кредиту ви знаєте?

6.7 Яким вимогам має відповідати застава за кредит і як вона відображається в обліку?

6.8 На яких рахунках ведеться облік кредитів, наданих контрагентам?

6.9 На рахунках якого класу ведеться облік процентних доходів за кредит? Які методи застосовують?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 19, 20, 24, 32, 47.

Практичне заняття № 5

Тема 7 Облік депозитних операцій

7.1 Депозитні операції банків та характеристика рахунків для відображення цих операцій в обліку.

7.2 Облік розміщених депозитів на міжбанківському ринку.

7.3 Облік залучених банком депозитів.

7.4 Облік доходів і витрат за депозитними операціямиє.

Основні теоретичні положення теми

Депозитною операцією банку є операція із залучення грошових коштів від вкладників на їх рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх депозитними сертифікатами.

Такі депозити бувають вкладами на вимогу і видаються вкладнику на першу вимогу та строкові вклади, які повертаються вкладнику після закінчення обумовленого в договорі строку.

Всі депозитні операції оформляються договорами між банком та юридичними і фізичними особами. Ці договори, в залежності від характеру взаємовідносин між банком та його контрагентом, можуть бути такими: договір банківського рахунку; договір банківського вкладу з видачою ощадної книжки; договір банківського вкладу з видачою ощадного сертифіката; договір банківського вкладу з видачою іншого документу, що підтверджує внесення грошової суми.

Особливості бухгалтерського обліку депозитних операцій банку залежить від того, чи це активні, чи пасивні операції.

Активні операції, а це є операції лише міжбанківські, обліковуються на рахунках першого класу. Активні депозитні операції також поділяються «на вимогу» та «строкові» із такими ж характеристиками, як і у випадку депозитних операцій із клієнтами банків.

Для обліку активних операцій «на вимогу» Планом рахунків передбачено в розділі 12 Кошти в Національному банку України рахунки: 1200 Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України та 1203 Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України. З цією ж метою в розділі 15 Кошти в інших банках передбачений рахунок 1500 Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках.

Для обліку активних депозитних операцій «строкових» Планом рахунків бухгалтерського обліку у банках України передбачені рахунки із групи 121 Строкові вклади (депозити) у НБУ:

- 1211 Кошти, що надані НБУ за операціями РЕПО;
- 1212 Строкові вклади (депозити) у НБУ.

Також передбачені відповідні рахунки в розділі 15 Кошти в інших банках групи рахунків:

- 1510 Депозити овернайт, що розміщені в інших банках, які обліковуються за амортизованою собівартістю,
- 1513 Строкові вклади (депозити), що розміщені в інших банках, які обліковуються за амортизованою собівартістю.

Якщо активні депозитні операції є мало чисельними, бо банки вкладають залучені кошти лише в декількох банках, то пасивні депозитні операції охоплюють велику кількість такого роду операцій та контрагентів. Такі операції можуть бути міжбанківські, клієнтські та операції із сертифікатами. Міжбанківські пасивні депозитні операції «на вимогу» та «строкові» враховуються на рахунках розділу: 13 Кошти Національного банку України та 16 Кошти інших банків.

Пасивні депонентські операції із клієнтами обліковуються на рахунках розділу 26 Кошти клієнтів банку: з господарюючими суб'єктами на рахунках

груп 260 Кошти на вимогу суб'єктів господарювання і 261 Строкові кошти суб'єктів господарювання; з фізичними особами на рахунках груп 262 Кошти на вимогу фізичних осіб та 263 Строкові кошти фізичних осіб; і на рахунках розділів 25 Кошти бюджету та позабюджетних фондів України і 26 Кошти клієнтів банку з іншими суб'єктами на рахунках груп: 251 Кошти Державного бюджету України, 252 Бюджетні кошти клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету України, 253 Кошти бюджетних установ, що включаються до спеціального фонду Державного бюджету України, 254 Кошти місцевих бюджетів та бюджетні кошти клієнтів, які утримуються за рахунок місцевих бюджетів, Кошти виборчих фондів і 265 Кошти небанківських фінансових установ.

Облік пасивних депонентських операцій з сертифікатами здійснюється на рахунках 3 класу, розділу 33 Цінні папери власного боргу та похідні фінансові зобов'язання груп рахунків: 332 Ощадні (депозитні) сертифікати, випущені банком, які обліковуються за амортизованою собівартістю, 333 Ощадні (депозитні) сертифікати, випущені банком, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.

Депозитні операції банків пов'язані із сплатою чи отриманням процентів. Проценти по депозитних операціях нараховуються за процентними ставками, які передбачені умовами, розробленими банком та які відображені в договорі. Проценти, які банк виплачує своїм клієнтам за вкладами (депозитами), виступають як процентними витрати банку, а проценти, які банк отримує за своїми банківськими депозитами, є його процентними доходами.

Актуалізація опорних знань

7.1 Дайте визначення депозиту та депозитної операції?

7.2 Які депозити застосовуються у практиці сучасних банків, залежно від строку, категорії депонента, умов внесення і вилучення коштів, сплати відсотків та інших характеристик?

7.3 Як класифікуються депозити за строками та категоріями депонентів?

7.4 Якими законодавчо-нормативними документами регламентується порядок обліку установами банків операцій за депозитами?

7.5 Як класифікують рахунки для обліку строкових депозитів?

7.6 Які особливості ведення обліку депозитів клієнтів банку?

7.7 Як класифікують балансові депозитні рахунки банків України?

7.8 Як групують балансові депозитні рахунки за призначенням та використанням?

7.9 Як ведеться облік процентів за депозитами?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 30, 32, 47.

Практичне заняття № 6

Тема 8 Облік операцій з цінними паперами

План

8.1 Характеристика рахунків для обліку операцій з цінними паперами.

8.2 Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.

8.3 Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж.

8.4 Облік цінних паперів у портфелі банку до погашення.

Основні теоретичні положення теми

Інвестиціями банку є активи, які утримуються банком (інвестором) з метою збільшення прибутку, зростання вартості капіталу або інших вигід для банку (інвестора). До таких активів відносяться цінні папери, зокрема: акції, облігації, депозитні сертифікати, казначейські зобов'язання.

Згідно із Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» цінні папери – це документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошове або інше майнове право, визначають взаємо-відносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) й особи, що має права на цінний папір; та передбачають виконання зобов'язань за таким цінним папером, та можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам.

Для обліку цінних паперів у Плані рахунків бухгалтерського обліку банків України передбачений 3 клас рахунків «Операції з цінними паперами та інші активи і зобов'язання». В цьому класі цінні папери обліковуються на таких розділах: 30 Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки; 31 Цінні папери з нефіксованим прибутком, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, та похідні фінансові активи, що призначені для обліку хеджування; 32 Цінні папери, які обліковуються за амортизованою собівартістю; 33 Цінні папери власного боргу та похідні фінансові зобов'язання.

Згрупована інформація з обліку інвестицій у цінні папери за їх видами та призначенням з метою складання фінансової звітності є портфелем цінних паперів банку. Розрізняють три види портфеля цінних паперів банку: торговий портфель банку, портфель цінних паперів на продаж та портфель цінних паперів до погашення.

Цінні папери, що утримуються банком до їх погашення, відображаються на дату балансу за амортизованою собівартістю з використанням ефективної ставки відсотка.

Акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком у портфелі на продаж відображаються на дату балансу за їх собівартістю з урахуванням зменшення їх корисності.

Інвестиції в дочірні компанії в індивідуальній фінансовій звітності відображаються на дату балансу за їх собівартістю.

Усі цінні папери, крім цінних паперів, які обліковуються в торговому портфелі, переглядаються на зменшення корисності.

Для обліку цінних паперів банку розрізняють:

- дату балансу – це дата, на яку складений баланс банку (останній день звітного періоду);
- дату операції – це дата, з якої банк зобов'язується придбати або продати актив (дата підписання договору);

– дату розрахунку – це дата, з якої актив передається банку (визнається активом) або з якої актив передається банком (припинення визнання активу).

Дата розрахунку є датою, з якої починається і припиняється нарахування відсотків за активами та зобов'язаннями банку.

До комісійних операцій банку із цінними паперами належать: операції зі зберігання цінних паперів клієнтів; купівля цінних паперів за дорученням клієнтів; продаж цінних паперів за дорученням клієнтів; інкасування векселів; доміциляція векселів; андеррайтинг.

За виконання комісійних операцій банки встановлюють комісійну винагороду, яка є платою, що стягується банком із клієнта за виконання певних банківських операцій за дорученням клієнта. Комісійна винагорода є одним із видів непроцентних доходів банків.

Актуалізація опорних знань

8.1 У чому полягає економічна сутність операцій з цінними паперами, придбаними банком?

8.2 За якими портфелями групуються цінні папери, придбані банком, залежно від характеристики цінного папера та наміру інвестора?

8.3 Визначте місце цінних паперів, придбаних банком, у банківському балансі.

8.4 Як визначається балансова вартість боргових цінних паперів?

8.5 У чому полягає коригування балансової вартості цінних паперів?

8.6 Як впливає на дохідність банку амортизація дисконту та премії за борговими цінними паперами?

8.7 У чому полягає економічна сутність операцій з цінними паперами власного боргу?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 6, 20, 34, 37, 42

Тема 9 Облік операцій в іноземній валюті

План

9.1 Характеристика рахунків для відображення в обліку валютних операцій.

9.2 Готівкові валютно-обмінні операції з іноземною валютою.

Основні теоретичні положення теми

В Україні облік операцій банків з іноземною валютою здійснюється відповідно до вимог Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», яке визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах і відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України та Інструкції з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України. В основу обліку валютних операцій в Україні покладено *монетарно-немонетарний метод*. Усі статті балансу банку, з метою відображення операцій в іноземній валюті в бухгалтерському обліку, поділяються на монетарні та немонетарні.

Для відображення у бухгалтерському обліку валютних операцій та операцій із банківськими металами використовують поняття позиції банку щодо іноземної валюти та банківських металів. *Валютна позиція банку щодо іноземної валюти та банківських металів* – це співвідношення між вимогами та зобов'язаннями (балансовими та позабалансовими) банку в кожній іноземній валюті та в кожному банківському металі. За умови їхньої рівності позиція вважається *закритою*, за розбіжності – *відкритою*.

Відкрита валютна позиція може бути довгою та короткою. Довга, коли виникає перевищення купівлі іноземної валюти чи банківського металу над продажом, коротка – перевищення продажів над купівлею.

Для цілей фінансового обліку операцій в іноземній валюті розрізняють такі поняття:

офіційний валютний курс – установлений НБУ курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни;

ринковий (комерційний) курс – курс, який встановлюється банком для проведення операцій купівлі-продажу іноземної валюти;

курсова різниця – різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах.

Основними правилами відображення курсової різниці є:

- визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті проводиться на дату балансу, а також на дату здійснення господарської операції в її межах або за всією статтею (відповідно до облікової політики);

- для визначення курсових різниць на дату балансу застосовується валютний курс на кінець дня дати балансу;

- у разі визначення курсових різниць на дату здійснення господарської операції застосовується валютний курс на початок дня дати здійснення операції.

Для обліку операцій у іноземній валюті використовують технічні рахунки (які не мають економічного змісту, а використовуються лише для технічного відображення операції) 3800 Позиція банку щодо іноземної валюти та банківських металів та 3801 Еквівалент позиції банку щодо іноземної валюти та банківських металів. Наприкінці кожного операційного дня суми залишків у гривневому еквіваленті за технічними рахунками 3800 Позиція банку щодо іноземної валюти та банківських металів та 3801 Еквівалент позиції банку щодо іноземної валюти та банківських металів мають бути тотожними. Різниці між сумами залишків у гривневому еквіваленті відповідної іноземної валюти та банківських металів за аналітичними рахунками 3800 та 3801 у розрізі кодів іноземної валюти та банківських металів, що виникають у зв'язку із математичним округленням, відображаються за балансовим рахунком 6204 Результат від торгівлі іноземною валютою та банківськими металами.

Актуалізація опорних знань

- 9.1 Визначити суть поняття валютні операції?
- 9.2 Які вимоги ставляться МСБО щодо обліку іноземної валюти?
- 9.3 Що таке валютна позиція банку?
- 9.4 У яких випадках виникає відкрита довга чи коротка валютна позиція?
- 9.5 Який порядок переоцінки валютних статей?
- 9.7 Як проводяться обмінні операції на міжбанківському валютному ринку?
- 9.10 Що таке спотові операції та їх облік?
- 9.11 Що таке форвардні операції та їх облік?
- 9.12 Як визначаються результати від валютних операцій та якими бухгалтерськими проведеннями вони відображаються?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 4, 12, 17, 20, 31, 36, 47.

Практичне заняття № 7

Тема 10 Облік операцій з основними засобами

План

- 10.1 Засади відображення в обліку операцій з основними засобами в банку.
- 10.2 Критерії визнання та складові первісної вартості основних засобів банку.
- 10.3 Поетапний облік операцій з основними засобами у банку.
- 10.4 Інвентаризація основних засобів.

Основні теоретичні положення теми

Облік основних засобів відноситься до *внутрішньобанківських операцій*, тобто це операції банку, що не пов'язані з виконанням доручень клієнтів.

Основні засоби (ОЗ) – матеріальні активи, які банк утримує з метою використання їх у процесі своєї діяльності, надання послуг, здавання в лізинг іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання чи експлуатації яких більше одного року або операційного циклу, якщо він довший за рік.

Банки, як і господарюючі суб'єкти, використовують в бухгалтерському обліку та оцінюють основні засоби за справедливою вартістю. Справедливою вартістю придбаних ідентифікованих активів (земля, будівлі, машини та устаткування) є ринкова їх вартість. Якщо немає даних про ринкову вартість машин та устаткування, то використовується відновлювана вартість з вирахуванням суми зносу на дату оцінки. Для інших основних засобів справедливою вартістю є відновлювана вартість з вирахуванням суми зносу на дату оцінки. Облік витрат, пов'язаних із поліпшенням основних засобів та вдосконаленням нематеріальних активів, здійснюється за рахунками обліку капітальних інвестицій.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), у результаті чого збільшуються майбутні економічні вигоди, первісно очікувані від використання цього об'єкта.

Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта основних засобів у придатному для використання стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигід від його використання, відносяться до складу витрат звітного періоду і не впливають на його залишкову вартість.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), у результаті чого збільшуються майбутні економічні вигоди, первісно очікувані від використання цього об'єкта. Витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта основних засобів у придатному для використання стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигід від його використання, відносяться до складу витрат звітного періоду і не впливають на його залишкову вартість.

Бухгалтерський облік операцій з основними засобами здійснюється за балансовими рахунками четвертого класу «Фінансові та капітальні інвестиції», а також за позабалансовими рахунками дев'ятого класу «Позабалансові рахунки» відповідних розділів і груп.

Рахунки з обліку вартості балансових основних засобів банку є активними і мають типовий вид: **4XX0**.

Накопичена амортизація (знос) ОЗ банку відображається на контрактивних рахунках, що відносяться до групи рахунків, на яких ведеться облік їх первісної вартості.

Рахунок накопиченої амортизації (зносу) має вид: **4XX9**. Так, облік первісної вартості основних засобів ведеться на рахунку 4400 Основні засоби, який є рахунком групи 440 Основні засоби, тому нарахування амортизації основних засобів здійснюється в К-т 4409 Знос основних засобів, який також є рахунком групи 440 Основні засоби.

Операції з основними засобами, які утримуються банком з метою їх використання, для цілей обліку можна умовно поділити на етапи:

Етап I Надходження основних засобів до банку.

Етап II Амортизація основних засобів банків.

Етап III Підтримання основних засобів банку в робочому стані.

Етап IV Поліпшення (удосконалення) основних засобів.

Етап V Переоцінка основних засобів банку.

Етап VI Зменшення корисності ОЗ.

Етап VII Вибуття основних засобів з банку.

Основними завданнями інвентаризації є встановлення фактичної наявності в банках ОЗ, нематеріальних активів та інших активів і зобов'язань, з'ясування стану їх зберігання; установлення обсягів нестач або надлишків необоротних активів; виявлення активів, що тимчасово не використовуються, втрачених активів тощо.

Актуалізація опорних знань

10.1 Що таке основні засоби?

10.2 Класифікація основних засобів.

10.3 Яка мета обліку основних засобів?

10.4 В результаті чого основні засоби можуть вибувати?

10.5 Облік придбання об'єктів основних засобів та безоплатного одержання їх.

10.6 Облік ремонтів основних засобів.

10.7 Як відображаються в обліку результати переоцінки основних засобів?

10.8 Методи нарахування зношення основних засобів та його облік.

10.9 Облік вибуття об'єктів основних засобів.

10.10 Як відображається бухгалтерський облік зміни корисності ОЗ?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 16, 20, 21, 25, 47.

Тема 11 Облік операцій з нематеріальними активами

План

11.1 Особливості використання нематеріальних активів банку.

11.2 Рахунки для ведення бухгалтерського обліку нематеріальних активів.

11.3 Облік нематеріальних активів.

Основні теоретичні положення теми:

При вивченні теми обліку операцій з нематеріальними активами студент повинен звернути увагу на той факт, що їх облік регламентується тими ж нормативно-правовими актами, що й облік операцій з основними засобами.

Нематеріальний актив (НА) – актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується банком з метою використання у своїй діяльності понад один рік або один операційний цикл, якщо він перевищує один рік в адміністративних цілях або надання в лізинг іншим особам.

Облік об'єктів нематеріальних активів ведеться із застосуванням первинних документів, передбачених нормативно -правовими актами України. Порядок ведення аналітичного обліку нематеріальних активів та складання первинних документів визначається згідно з обліковою політикою банку з урахуванням вимог нормативно-правових актів України.

Нематеріальні активи обліковуються за рахунками 4300, 4309. При цьому інструкції передбачають, що для відображення в бухгалтерському обліку операцій з нематеріальними активами банки можуть використовувати транзитні

рахунки відповідно до облікової політики банку.

Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється банком під час його первісного визнання.

Нематеріальні активи чутливі до технологічного старіння і строк їх корисного використання не може бути більшим, ніж 20 років.

Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється відповідно до внутрішніх положень банку з обліку нематеріальних активів.

Актуалізація опорних знань

11.1 Що таке нематеріальні активи?

11.2 Документальне ведення обліку операцій з нематеріальними активами?

11.3 Які особливості бухгалтерський облік придбання нематеріальних активів?

11.4 Облік зношення та облік вибуття нематеріальних активів у системі рахунків бухгалтерського обліку?

11.5 Як відображають в обліку результати інвентаризації нематеріальних активів?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 7,18, 20, 21,25

Тема 12 Облік операцій з лізингу

План

12.1 Організація лізингової діяльності банку.

12.2 Облік операцій з фінансового лізингу.

Основні теоретичні положення теми

Суть лізингу досить вдало висловив Аристотель, який сказав: «Найчастіше багатство полягає у рентабельному використанні власності, а не у володінні нею як такою». *Лізинг* (з англ. to lease брати і здавати майно в тимчасове користування) – це угода, згідно з якою лізингодавець (орендодавець) передає лізингоодержувачу (орендарю) в обмін на платіж або ряд платежів право користування активом протягом погодженого періоду часу.

Лізингодавець – юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачу.

Лізингоодержувач – фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця.

Банк в лізингу може бути: *лізингодавцем і лізингоодержувачем*. Банк в ролі лізингодавця може передавати право володіння та користування об'єктом лізингу лізингоодержувачу, яким може бути фізична або юридична особа: суб'єкт господарювання або інший банк.

Фінансовий лізинг – це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. За договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі).

Активи, що передані у фінансовий лізинг, лізингодавець (банк) обліковує як виданий кредит, а лізингоотримувач відображає на своєму балансі отримані необоротні активи (предмети лізингу) як актив і як зобов'язання. Облікові норми, правила та процедури лізингових операцій визначено Інструкцією з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України, затвердженою Постановою Правління НБУ № 480 [7].

Актуалізація опорних знань

12.1 Визначити економічну сутність поняття лізинг.

12.2 Які види лізингу ви знаєте?

12.3 В чому полягає сутність фінансового лізингу?

12.4 Які суттєвих відмінностей між орендою і лізингом?

12.5 На які види класифікують лізинг у практичній діяльності?

12.6 На яких рахунках ведеться облік операцій за основними засобами, переданими чи отриманими в лізинг?

Рекомендовані джерела: 1, 2, 7, 20, 41, 43? 47.

4 ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання 1. Використовуючи облікові формули звіту про прибутки та збитки і бухгалтерського балансу, розрахуйте в кожному окремому випадку величини, які було пропущені при складанні таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 – Данні за фінансовими звітами банків

Банк	Дохід разом	Активи разом	Витрати разом	Зобов'язання разом	Прибутки /збитки	Акціонерний капітал
"А"	80 000	130 000	63 000	74 000	?	?
"В"	?	145 000	71 000	?	12 000	74 000
"С"	68 000	?	?	45 000	11 000	62 000
"D"	84 000	?	90 000	73 000	?	89 000

Завдання 2. Указати, в яких класах Плану рахунків враховуються такі балансові рахунки:

1. Банкноти та монети в касі банку.
2. Кореспондентський рахунок банку в Національному банку України.
3. Процентні доходи за кредитами на поточні потреби, що надані фізичним особам, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.
4. Інші кредити, що надані іншим банкам, які обліковуються за амортизованою собівартістю.
5. Поточні рахунки клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету України.
6. Кошти на вимогу суб'єктів господарювання.
7. Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю.
8. Статутний капітал банку.
9. Строкові вклади (депозити), що розміщені в інших банках, які обліковуються за амортизованою собівартістю.
10. Акції, що випущені банками, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки.

Завдання 3. Скласти фундаментальну облікову модель, виходячи із залишків на рахунках (у тис. грн):

Депозити інших банків – 140 000

Статутний капітал – 700 000

Банкноти та монети в касі банку – 120 000

Нерозподілений прибуток – 40 000

Вклади населення – 170 000

Комп'ютерна техніка – 220 000

Коррахунок в НБУ – 200 000

Кредити, видані суб'єктам господарювання, – 600 000

Депозит в інших банках – 70 000

Поточні рахунки суб'єктів господарювання – 160 000

Завдання 4. Скласти фундаментальну облікову модель, виходячи із залишків на рахунках (у тис. грн):

Банкноти і монети в касі банку 10 000

Депозити інших банків 24 000

Вклади населення 7 000

Комп'ютерна техніка 12 000

Статутний капітал 5 5000

Нерозподілений прибуток 4 000

Кореспондентський рахунок банку в НБУ 27 000

Кредити надані 50 000

Кошти на рахунках клієнтів 26 000

Депозити в інших банках 17 000

Завдання 5. Скласти баланс банку ПАТ «Стандарт» на 31 грудня тис. грн

Таблиця 4.2 – Вихідні данні, тис. грн

№ рахунку	Сальдо по рахунку	Назва рахунку	Активний чи пасивний?	Актив	Пасив
1200	1 600	Кореспондентський рахунок в НБУ			
1001	7	Банкноти і монети в касі банку			
1500	200	Кореспондентські рахунки, що відкриті в інших банках			
1600	185	Кореспондентські рахунки інших банків			
4400	300	Основні засоби			
2600	400	Кошти на вимогу суб'єктів господарювання			
5000	605	Статутний капітал			
5010	9	Емісійні різниці			
5040	1 000	Прибуток звітного року			
1522	800	Кредити, що надані іншим банкам за операціями РЕПО, які обліковуються за амортизованою собівартістю			
2203	700	Кредити на поточні потреби, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю			
2630	3 000	Строкові вклади (депозити) фізичних осіб			
3652	2	Нарахування працівникам банку за заробітною платою			
3631	1	Кредиторська заборгованість перед акціонерами банку за дивідендами			
7391	1	Витрати на інкасацію та перевезення цінностей			
7041	5	Процентні витрати за строковими коштами фізичних осіб			
2063	1 900	Кредити в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю			
6500	15	Комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування банків			
7500	16	Комісійні витрати на розрахунково-касове обслуговування			
2602	107	Кошти в розрахунках суб'єктів господарювання			
2625	205	Кошти на вимогу фізичних осіб для здійснення операцій з використанням платіжних карток			

Завдання 6. Банком оголошено, але ще не зареєстровано статутний капітал з 10 400 000 акцій номінальною вартістю 50 грн Банк зареєстрував статутний капітал. Після закінчення календарного року оголошено і затверджено зборами акціонерів дивіденди в сумі 574 800 грн. Необхідно: відобразити в обліку потрібні бухгалтерські записи.

Завдання 7. У січні 2015 року банк розмістив серед акціонерів 5 000 власних простих акцій за ціною 10,50 грн за акцію (номінал 10 грн).

У лютому 2016 року банк викупив 2 200 власних простих акцій, що перебували в обігу за ціною 12 грн за акцію.

У березні 2016 року банк реалізував 700 простих акцій, що попередньо були викуплені у акціонерів за ціною 13 грн за акцію.

У квітні 2016 року банк перепродує ще 900 власних простих акцій, що були викуплені в акціонерів за ціною 9 грн, тобто за ціною, нижчою від номіналу.

Акції, які залишилися нереалізованими (серед акцій, викуплених у акціонерів) банк анулював. Необхідно: відобразити наведені операції у бухгалтерському обліку банку.

Завдання 8. 12.07.19 – акціонери заявили про бажання реалізувати свої акції банку. 13.07.19 – викуплено 22 акції, номінал на вартість яких становила 10 тис. грн за акцію, за ціною 12 тис. грн за акцію, кошти перераховані на поточний рахунок фізичної особи, відкритий в банку-емітенті. 14.07.19 – за готівкові кошти викуплено 10 акцій за ціною 9 тис. грн за акцію. 15.07.19 – викуплені акції реалізовані за ціною 10 тис. грн за акцію суб'єкту господарювання-клієнту банку.

Завдання 9. Клієнт розглядає різні варіанти розміщення 50 тис. грн на депозит під 26 % річних з щомісячним отриманням процентів в банках «А», «В» і «С», в яких використовуються різні методи визначення кількості днів:

«А» – факт/факт; банк «В» – факт/360; банк «С» – 30/360.

Визначити, в якому банку більш вигідно розмістити депозит строком на шість місяців першого півріччя за умови, що рік є не високосним.

Завдання 10. Визначити суму процентних доходів за кредитом у поточну діяльність суб'єкту господарювання на суму 10 000 грн., який розміщений на термін з 27 серпня до 15 грудня під 21 % річних.

Завдання 11. Відкрийте рахунок 1001 Банкноти та монети в касі банку. Визначте обороти по зменшенню, збільшенню на рахунку, визначте сальдо на кінець місяця.

Залишок готівки в операційній касі банку на початок дня 80 000 грн.

1. Виплачені дивіденди акціонерам готівкою 15 000 грн.
2. Отримання готівки операційною касою установи банку від клієнта шляхом внесення на поточний рахунок 77 000 грн.
3. Видані гроші із каси банку одержувачу переказу 3 000 грн.
4. Фізособа погашає позику шляхом внесення готівки в касу банку 1 000 грн.
5. Зарахування готівки від інкасації 43 000 грн.
6. Відображені непередбачені доходи на суму оприбуткування залишків, виявлених під час ревізії операційної каси 100 грн.
7. Недостача, виявлена під час ревізії операційної каси списуються у видаток по касі на особовий рахунок працівника (касира), в якого виявлена недостача, до її погашення 80 грн.
8. На рахунок клієнта банку зараховані готівкові кошти за лікування 20 500 грн.
9. Видана готівка в обмінний пункт банку 30 000 грн.
10. Відправлення надлишків готівки комерційним банком в НБУ 156 000 грн.

Д-т

1001 Банкноти та монети

К-т

Сальдо на початок місяця	
Обороти по дебету	Обороти по кредиту
Сальдо на кінець місяця	

Завдання 12. Складіть бухгалтерські проведення за операціями наведеними в таблиці. Визначте залишок готівки в касі на кінець дня (залишок на початок дня 50 000 грн).

Таблиця 4.3 – Перелік операцій, що були проведені в касі банку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	
		Д-т	К-т		
1.	До каси банку за заявою на переказ готівки оприбутковано торгову виручку, що здана клієнтом ТОВ «Імпульс»			6 000	
2.	Із каси банку за чеком видано готівку клієнтові ТОВ «Імпульс» для виплати зарплати працівникам.			20 000	
3.	Фізичними особами готівкою внесено кошти на поповнення депозитних вкладів: а) терміном 6 місяців; б) терміном 2 роки.			1 000 500	
4.	Видано готівку: а) заробітну плату працівникам банку; б) аванс на відрядження.			30 000 500	
5.	Сплачено банку-кореспонденту з рахунка ностро за придбання в нього готівки.			15 000	
6.	Отриману готівку оприбутковано до каси банку.			15 000	
7.	Із каси виданий готівкою короткостроковий кредит фізичній особі на поточні потреби.			21 000	
8.	За результатами ревізії каси банку виявлено нестачу готівки.			60	

Завдання 13. Складіть бухгалтерські проведення за операціями (табл. 4.4).

Таблиця 4.4 – Перелік операцій, які були проведені в касі банку

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума
		Д-т	К-т	
1	До каси банку здано клієнтом (ТОВ «Імпульс») виручку, яку належить зарахувати на його поточний рахунок.			30 000
2	Згідно з депозитним договором фізичною особою здійснено внесок на депозит строком 6 місяців під 14% річних.			500
3	Готівкою до каси клієнтом сплачено на користь банку комісійну винагороду за розрахункове-касове обслуговування його рахунку.			120
4	До каси банку оприбутковано готівку обмінних пунктів.			800
5	Нараховано проценти за депозитним вкладом, оформленим за умовою операції № 2, метод нарахування процентів 30/360			35
6	Інкасовану грошову виручку зараховано на рахунок клієнта (торговельне АТ) з інкасаторських сумок, без попереднього перерахунку.			1 000
7	Готівкою до каси банку погашено фізособою заборгованість: а) за короткостроковою позичкою на поточні потреби; б) за процентами, нарахованими за цим кредитом.			600 100

Завдання 14. Торгова фірма «ТТК» – клієнт банку «А» – купує товари у фірми «Лан» – клієнт банку «Б» – на суму 1 000 000 грн. Форма розрахунку – акредитив. Фірма «ТТК» сплачує комісію банку «А» в розмірі 0,1 % від суми акредитиву (1 000 грн). Банк «А» сплачує банку «Б» за виконання акредитиву комісію у розмірі 300 грн. Відобразити відповідні бухгалтерські проведення за операціями.

Завдання 15. ПАТ «Агат» оформила у банку «Діагональ» чекову книжку на 450 000 грн. Через деякий час підприємство видала чек на 100 000 грн ТОВ «Юпітер» за поставлену продукцію. ТОВ «Юпітер» має поточний рахунок у банку «Альтар». Відобразити відповідні бухгалтерські проведення для банку «Діагональ» та банку «Альтар».

Завдання 16. 12.09.2018 укладено кредитний договір між ПАТ «Новий банк» та ТОВ «Фінанси». Умови кредитного договору:

- сума кредиту – 80 000 грн. строком на один рік з 12.09.2018. по 12.09.2019. з оплатою 39 % річних;
- видача кредиту здійснюється шляхом сплати розрахункових документів позичальника на поточні потреби згідно з контрактом № 72 від 01.09.2018.;
- нарахування процентів за кредитом відбувається в останній день місяця;
- кількість днів визначається за методом – 30/360;
- при розрахунку процентів перший день фактичної видачі кредиту враховується, а останній день його погашення – не враховується;
- забезпечення – договір застави від 12.09.2018., оцінна вартість застави – 100 000 грн.;
- сплата процентів та кредиту здійснюється на дату закінчення кредитної угоди.

Операції за кредитним рахунком позичальника:

- 21. 09. 2018 – оплачено платіжне доручення в сумі 10 000 грн;
- 13. 12. 2018 – оплачено платіжне доручення в сумі 15 000 грн;
- 15. 02. 2019 – оплачено платіжне доручення в сумі 5 000 грн;
- 20. 03. 2019 – оплачено платіжне доручення в сумі 15 000 грн;
- 10. 05. 2019 – оплачено платіжне доручення в сумі 20 000 грн;
- 27. 07. 2019 – оплачено платіжне доручення в сумі 10 000 грн;
- 03. 09. 2019 – оплачено платіжне доручення в сумі 5 000 грн;

Умови кредитної угоди виконано. Необхідно відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 17. 1 квітня 2020 року банком укладена кредитна угода з іншим банком на отримання короткострокового кредиту в розмірі 3 000 000 грн., строком на 2 місяці за ставкою 20 % річних, база нарахування факт/360. Комісійні витрати на кредитне обслуговування складають 0,01 % від суми кредиту. Повернення кредиту та відсотків за ним передбачено по

закінченні строку дії кредитної угоди. Необхідно: визначити суму щомісячно нарахованих відсоткових витрат за отриманим кредитом та відобразити бухгалтерськими проведеннями всі проведені операції.

Завдання 18. З 10.03.20 – 10.05.20 підприємство уклало з банком депозитний договір на суму 50 000 грн. Номінальна процентна ставка за депозитом збігається із ринковою ставкою і становить 17 % річних. Проценти за депозитом виплачуються щомісячно. Метод обрахування кількості днів – факт/факт. Підприємство перераховує кошти на депозитний рахунок з поточного рахунку, відкритого в цьому ж банку. Відобразити операції банку, пов'язані із залученням депозитом.

Завдання 19. 31.03.2019 банк продав за готівку фізичній особі 16-ти % депозитний сертифікат номінальною вартістю 100 000 грн з терміном погашення 9 місяців за 98 606 грн. Ефективна ставка відсотка –18 % річних. Проценти за депозитним сертифікатом виплачуються кожного місяця та на дату погашення сертифіката. При розрахунку кількості днів використовується метод 30/360. Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 20. 15.07. банк «А» розміщує депозит на суму 1 800 000 грн за договором «овернайт» під 2 % річних у банку «Б». 16.07. банк «Б» повертає депозит та відсотки за один день. Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 21. 21.11.20_1 р. банк уклав угоду про купівлю 10 000 акцій підприємства «Моноліт» до свого торгового портфеля на загальну суму 460 000 грн.

24.11.20_1 р. банк сплатив кошти та отримав куплені акції підприємства «Моноліт».

31.12.20_1 р. банк переоцінив акції підприємства «Моноліт», оскільки їх справедлива вартість підвищилась до 47 грн. за акцією.

15.01.20__2 р. банк нарахував доходи за акціями підприємства «Моноліт» у зв'язку з отриманням від емітента інформації про виплату дивідендів у сумі 3 грн за акцію.

2.02.20__2 р. банк отримав дивіденди за акціями підприємства «Моноліт».

27.02.20__2 р. банк уклав угоду про продаж 10 000 акцій підприємства «Моноліт» на загальну суму 471 000 грн.

2.03.20__2 р. на кореспондентський рахунок банку поступило 471 000 грн. за продані акції підприємства «Моноліт».

Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 22. Упродовж дня касою банку було проведено такі валютно-обмінні операції:

- куплено 2500 євро та видано з каси гривні за курсом 25,71 EUR/UAH;
- продано 4100 доларів США за курсом 25,0 USD/UAH.

Офіційний курс гривні щодо іноземних валют в цей день становив:

1 EUR – 26,34 EUR/UAH; 1 USD – 24,53 USD/UAH.

Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 23. 16.02. 20__ р. підприємство подало в банк заяву на купівлю 150000 доларів США за курсом 26,25 та перерахувало на відповідний банківський рахунок 3 960 000 грн. В цей самий день банк купив 150000 доларів США за курсом 26,2 USD/UAH та зарахував їх на валютний рахунок клієнта. Залишок гривні банк повернув на рахунок клієнта. Комісійна винагорода за купівлю іноземної валюти становить 0,5 % і утримується банком із суми гривень, за які куплено іноземну валюту. Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 24. 18.02.20_ р. компанія подала в банк заяву на продаж 80 000 євро. В цей самий день банк продав 80 000 євро за курсом 24,45 EUR/UAH на МВРУ. Комісійна винагорода банку за продаж іноземної валюти становить 0,6 % та утримується із суми гривень, отриманих від продажу іноземної валюти. Кошти, отримані від продажу доларів, зменшені на суму комісійної винагороди, банк зарахував на поточний рахунок компанії. Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 25. Банк продає автомобіль (первісна вартість 60 000 грн, сума зносу – 48 000 грн) за ціною 11 000 грн. Необхідно: відобразити в обліку необхідні проведення, розрахунки й суми за змістом наведених операцій.

Завдання 26. Банк придбав комп'ютерні столи вартістю 15 000 грн. За доставку додатково сплачено 200 грн. транспортній організації – клієнту даного банку. Розрахунок з постачальником, який обслуговується в іншому банку, проведено на умовах попередньої оплати. Необхідно: відобразити в обліку потрібні бухгалтерські записи.

Завдання 27. Банком придбано комп'ютерне обладнання за 10 000 грн. Визначена чиста ліквідаційна вартість наприкінці строку корисного використання 200 грн. Визначений строк корисного використання – 5 років. Необхідно: розрахувати прямолінійним методом щомісячну суму амортизаційних відрахувань і відобразити потрібні бухгалтерські записи.

Завдання 28. 20.03. 2016 р. банк здійснив передоплату за програмне забезпечення у сумі 2 122 000 грн.

23.03. 2016 р. програмне забезпечення було отримано і встановлено в банку та визнано в обліку.

1.04. 2016 р. банк нарахував прямолінійним методом амортизацію за придбаним програмним забезпеченням. Строк корисного використання – 6 років, ліквідаційна вартість – 0 грн. Необхідно: Здійснити відповідні розрахунки та скласти бухгалтерські проведення за наведеними операціями.

Завдання 29. ТОВ «Сяйво» укладено угоду з фінансового лізингу з банком ПАТ «Форум». Об'єкт угоди – придбання автомобіля.

Справедлива вартість автомобіля 155 500 грн.

Ставка 17 %, що сплачується наприкінці кожного періоду (року).

Визначений строк корисного використання автомобіля – сім років.

Коефіцієнт для розрахунку теперішньої вартості майбутніх лізингових платежів – 3,605.

Необхідно: скласти таблицю лізингових платежів і відобразити бухгалтерськими проведеннями зміст наведених операцій на балансі лізингодавця – банку ПАТ «Форум».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базові:

1. Андренко О. А. Облік у банках : конспект лекцій для студентів денної і заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування [Електронний ресурс] / О. А. Андренко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 167 с. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://eprints.kname.edu.ua/48705/>.

2. Андренко О. А. Тлумачний словник банківських та суміжних економічних термінів із дисципліни «Облік у банках» (для студентів денної і заочної форм навчання освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування) [Електронний ресурс] / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. О. А. Андренко – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 59 с. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://eprints.kname.edu.ua/48853/>.

3. Варцаба В. І. Облік у банках (у таблицях і схемах) : навч. посібник/ В. І. Варцаба, К. С. Машіко. – Ужгород : В-во УЖНУ «Говерла», 2016. – 184 с.

4. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 17.11.2004 р. № 555 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04>, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020). – Назва з екрана.

5. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 20.10.2004. № 495. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04>, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.).

6. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 21.02.2018. № 14. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18/ed20180221>, вільний. – (дата звернення: 09.01.2020.). – Назва з екрана.

7. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 20.12.2005 р. № 480 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06#n15>, вільний. – (дата звернення: 01.03.2020). – Назва з екрана.

8. Інструкція з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 31.03.2017. № 29. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0029500-17>, вільний. – (дата звернення: 01.03.2020.). – Назва з екрана.

9. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 21.01.2004. № 22 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>, вільний. – (дата звернення : 13.01.2020.). – Назва з екрана.

10. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 25.09.2018 р. № 103 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18>, вільний. – (дата звернення : 13.01.2020.). – Назва з екрана.

11. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 16.08.2006. № 320 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>, вільний. – (дата звернення: 13.01.2020.). – Назва з екрана.

12. Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків-резидентів і нерезидентів [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 12.11.2003 р. № 492 (зі змінами).. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>, вільний. – (дата звернення: 17.01.2020.). – Назва з екрана.

13. Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових активів та податкових

зобов'язань [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 17.03.2009. № 140. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0291-09>, вільний. – (дата звернення: 05.02.2020.). – Назва з екрана.

14. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 24.10.2011. № 373. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#n24>, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.). – Назва з екрана.

15. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) [Текст] : підручник/ Н. Б. Литвин. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – Київ : «Центр учбової літератури», 2017. – 676 с.

16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби IASB [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 01.01.2012. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020). – Назва з екрана.

17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21). Вплив змін валютних курсів [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 01.01.2012. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.). – Назва з екрана.

18. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 (МСБО 38). Нематеріальні активи [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 01.01.2012. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.). – Назва з екрана.

19. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9). фінансові інструменти [Електронний ресурс] : Міжнародний документ від 01.01.2012. (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.). – Назва з екрана.

20. План рахунків бухгалтерського обліку банків України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 11.09.2017 р. № 89 (зі змінами) . – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17>, вільний. – (дата звернення : 02.03.2020). – Назва з екрана.

21. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.12.2010. № 2755-VI (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>, вільний. – (дата звернення : 20.02.2020.). – Назва з екрана.

22. Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України, встановленого Постановою правління НБУ № 311 від 10.05.2016. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України]. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16>, вільний. – (дата звернення : 20.02.2020.). – Назва з екрана.

23. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>, вільний. – (дата звернення : 12.12.2019.). – Назва з екрана.

24. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 30.06.2016. № 351 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>, вільний. – (дата звернення: 13.02.2020.). – Назва з екрана.

25. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс] : Мінфін України від 02.09.2014. № 879 (зі змінами) – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

26. Положення про ліцензування банків [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 22.12.2018. № 149. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

27. Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 04.07.2018. № 75 (зі змінами) – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

28. Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 16.12.2002. № 508 – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

29. Положення про порядок здійснення банками операцій за аккредитивами [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 03.12.2003. № 514 – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#n14>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

30. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 03.12.2003. № 516. – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

31. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України [Електронний ресурс] : Постанова ПНБУ від 02.01.2019. № 1 – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#n10>, вільний. – (дата звернення : 08.02.2020.). – Назва з екрана.

32. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 18.06.2003 р. № 255 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/v0017500-18>, вільний. – (дата звернення : 03.03.2020.). – Назва з екрана.

33. Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 8.04.2005. № 123 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0441-05>, вільний. – (дата звернення : 01.03.2020.). – Назва з екрана.

34. Про банки та банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000. № 2121-III (зі змінами), – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

35. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України станом на від 16.07.1999. № 996-XIV (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>, вільний. – (дата звернення : 27.02.2020.). – Назва з екрана.

36. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс] : Закон України від 21.06.2018. № 2473-VIII (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

37. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 30.10.1996. № 448/96-ВР (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

38. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001. (зі змінами), – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

39. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] від 23.02.2012. № 4452-VI (із змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>, вільний. – (дата звернення : 17.10.2019.). – Назва з екрана.

40. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо розрахунку ефективної ставки відсотка за фінансовими інструментами в банках України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ від 01.06.2011 р. № 171 (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0171500-11?lang=uk>, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.). – Назва з екрана.

41. Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2004. № 723/97-вр. (зі змінами) – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

42. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України від 23.02.2006. № 3480-IV (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>, вільний. – (дата звернення : 13.02.2020.). – Назва з екрана.

43. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 02.12.2010. № 2755-VI (зі змінами) (зі змінами). – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20060220>, вільний. – (дата звернення : 05.02.2020.). – Назва з екрана.

44. Чмутова І. М. Фінансовий облік у банках : навч. посібник для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» / І. М. Чмутова, К. М. Азізова, О. В. Лебідь. – Харків. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 360 с. (Укр. мов.)

Інформаційні ресурси

45. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>

46. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

47. Навчальний дистанційний курс «Облік у банках (для студентів денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр спеціальності 071 – Облік і оподаткування)», 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cdo.kname.edu.ua/course/view.php?id=1206>

48. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>
49. Наукова бібліотека ХНУМГ імені О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://library.kname.edu.ua/index.php/uk/>
50. Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст» (Серія: Економічні науки) (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg>
51. Національний банк України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua>
52. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/>

Виробничо-практичне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для проведення практичних занять
з навчальної дисципліни

«ОБЛІК У БАНКАХ»

*(для студентів денної та заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
спеціальності 071 – Облік і оподаткування)*

Укладач **АНДРЕНКО** Олена Анатоліївна

Відповідальний за випуск *Г. І. Кізілов*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання І. В. Волосожарова

План _____, поз. _____

Підп. до друку _____ Формат 60 × 84/16

Друк на ризографі Ум. друк арк. 3,3

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.